

VERSENYKÉPESSÉGI HELYZETJELENTÉS MAGYARORSZÁGRÓL²

A versenyképesség a gazdaság olyan állapotjelzője, amely lényegesen összetettebb fogalmat takar, mint például a gazdasági növekedés. Amíg utóbbit igen egyszerűen ki lehet fejezni a GDP-mutatóval, addig a versenyképességet sokdimenziós mutatószámként tudjuk csak meghatározni. A két fogalom ebből a szempontból különbözik, azonban mégis elválaszthatatlanok egymástól: versenyképesség nélkül ugyanis nem érhető el látványosabb gazdasági növekedés. Versenyképes szereplők nélkül a versenyképes nemzetgazdaság elképzelhetetlen. Ma Magyarország igen jelentős versenyképességi hátránnyal rendelkezik. E probléma megoldása egyre sürgetőbb, hiszen a gyors és hatékony beavatkozás nélkül könnyen előfordulhat, hogy az országunk végképp lemarad a fejlettségi versenyben.

A versenyképesség mérésére nem létezik egységesen elfogadott formula. A kilencvenes évekig a fejlettséget az egy főre jutó GDP-vel, vagyis a végső felhasználásra termelt termékek és szolgáltatások összegével, míg a versenyképességet a külkereskedelemben realizált előnyökkel mérték. (Csath, 2011: 1–165.)

A versenyképesség mérésének profit- és GDP-szemléletű megközelítését többen is bírálták. A hagyományos üzleti modellek külső (pénzvezérelt) motiváción alapulnak és a sikert kizárólag pénzben mérik. Vannak olyan érintettek, akik nem képviselnek meghatározó piaci értékeket. Az emberek, egyének preferenciái számítanak, a vásárlóerő alakításában meghatározóak, a szegények, fizetéképtelenek azonban alulreprezentáltak a piaci folyamatok elemzésekor. A profit rendszerint rövid távú szemléletet takar. További probléma, hogy a természeti tényezők értékét nem lehet pénzben kifejezni. (Zsolnai, 2011.)

A tisztább technológiák új növekedési lehetőséget és jobb munkahelyeket biztosítanak. Ezért a gazdasági növekedést a jövőben úgy kell megoldani, hogy az kevesebb kárt okozzon az embereknek és a természetnek. Ez felveti a gazdasági teljesítmény korábbiaktól eltérő mérésének szükségességét. Olyan mutatókat kell használni, amelyek negatívan tüntetik fel az olyan tevékenységeket, amelyek ártanak az emberek életminőségének és károsítják a természetet. A GDP nem ilyen, hiszen az számításba vesz olyan tényezőket is, mint például a környezeti katasztrófák utáni helyreállítások, vagy a hajléktalanszállók építése. Ezek ugyan hozzáadnak a GDP értékéhez, de társadalmi és környezeti szempontból kedvezőtlen jelenségekre utalnak. (Csath, 2011: 1–165.)

¹ Varga János, Kodolányi János Főiskola, Gazdálkodás- és Menedzsment Tanszék, óraadó oktató.

² A cikk az ÁVF „Gazdasági kormányzás az Európai Unióban – Magyarország lehetőségei” című, a Magyar Tudomány Ünnepe, 2012. november 8-án rendezett tudományos konferenciáján megtartott előadás alapján készült. A tanulmány szakmailag lektorált. (Peer-reviewed)

1. ábra MIT NEM MÉR A GDP?

Forrás: *Vision 2050 Report*.

A GDP hibái között azt is meg lehet említeni, hogy hazai eredménynek tünteti fel azt a pénzt is, amit a külföldi cégek állítanak elő, majd azt kiviszik az országból. A GDP érzéketlen a tevékenységek minőségére, hiszen a pusztítást és az építést egyformán értékeli. A börtönök építését, a környezeti károk helyreállítását épp úgy növekményként kezeli, miközben nem vesz figyelembe olyan gazdasági teljesítményeket, amelyek társadalmi szempontból, a fejlődés szempontjából fontosak lennének. Nem méri a GDP a gazdasági döntések társadalmi és környezeti következményeit sem. (Csath, 2010a.)

A fentiekből egyértelműen érzékelhető, hogy a GDP növekedése önmagában még nem jelenti azt, hogy az emberek jobban éljenek, vagy, hogy magasabb lett a társadalom életszínvonala. Ezért hibás dolog pusztán a GDP-re hagyatkozni akkor, amikor a versenyképesség mérésére kerül sor. A versenyképesség vizsgálatához mind újabb és összetettebb mutatószámok jelentek meg az elmúlt húsz-harminc évben. Az új megoldások kialakulásának alapgondolata minden esetben az volt, hogy a versenyképesség csak összetett, rendszerszemléletű megközelítésben vizsgálható. Ezeket a mutatószámokat komplex multidimenziós mutatóknak³ tekintjük. Nem csupán a versenyképességgel kapcsolatos mutatószámok, hanem a versenyképesség mérésével foglalkozó szervezetek száma is megszorodott az elmúlt évtizedekben. Ezek közül a két legjelentősebb versenyképesség-kutató szervezet, a World Economic Forum és az Institute for Management Development tudományos módszertana kerül górcső alá.

A WEF MÓDSZERTANA

A World Economic Forum 1979-ben jelentette meg első ízben a Globális Versenyképességi Jelentését, amely több mint 100 fejlett és fejlődő ország versenyképességét hivatott vizsgálni. A legújabb jelentésben már 144 ország versenyképességét vizsgálják. A tanulmány legfontosabb mutatója a Globális Versenyképességi Index,⁴ amely 12 fontosabb tényező (pillér) mentén vizsgálja a versenyképességet. A GCI három fontosabb részindexből épül fel, amelyek a már korábban említett 12

³ Elnevezés: Findrik Mária.

⁴ GCI: Global Competitiveness Index.

pillérre támaszkodnak. Az első az alapvető követelmények részindex,⁵ amely az intézményeket, az infrastruktúrát, a makroökonómiai környezetet, az egészségügyet és az alapfokú oktatást foglalja magában. A 2. részindexet hatékonyság fokozása részindexnek⁶ nevezik. Ebben vizsgálják a felsőoktatást és képzést, az árupiaci hatékonyságot, a munkapiaci hatékonyságot, a pénzügyi piacok fejlődését, a technológia rendelkezésre állását, valamint a piacméretet. A 3. részindexet innováció és kifinomultsági részindexnek⁷ hívják, amelyben az innováció és az üzleti folyamatok kifinomultságát elemzik. E 12 pillér együttes számításával születik meg a GCI, amely alapján rangsorolják az országokat. 2005 előtt más mutatókat is használtak a versenyképességi rangsor megállapításához, így külön készítettek például üzleti versenyképesség-indexet, vagy piaci részesedési indexet is. Ma már kizárólag a GCI szolgál a rangsor megállapítására. A World Economic Forum a legkülönbözőbb statisztikai forrásokat használja fel a jelentés elkészítéséhez. Így nagymértékben épít olyan szervezetek munkásságára, mint például az UNESCO,⁸ az IMF⁹ vagy a WHO.¹⁰ Ez jelenti a tanulmány egyik adatforrását, míg a másik forrást a WEF önálló felmérése jelenti. A felmérésnek az a célja, hogy olyan ismérvekről is információt szerezzenek, amelyekről egyébként nem áll rendelkezésre más forrásból gazdasági adat vagy statisztikai skála. Az összegyűjtött adatok egyedülálló betekintést eredményeznek az egyes nemzetek gazdasági és üzleti folyamataiba. Emellett a Versenyképességi Jelentés összeállításához segítséget nyújtanak a WEF által készített specifikus jelentések és regionális tanulmányok is, de más szervezetekkel, kormányzati szervekkel, egyetemekkel, magánszektorban működő vállalkozásokkal történő kapcsolattartás is segíti az adatok összegyűjtését. A jelentéshez olyan szervezetek munkásságára is építenek, mint például a Transparency International, amely a korrupció elemzésével kapcsolatban számítja ki évente a korrupcióérzékelési indexet.¹¹ A legfrissebb WEF-jelentéshez az idei évben minden eddiginél több kérdőívet sikerült összegyűjteni, számszerű értékük megközelítette a tizenötezeret. A megkeresett 150 nemzetgazdaságra nézve ez átlagosan 100 válaszadót jelent országonként. A tanulmány elején részletesen is olvasható azoknak az intézményeknek a neve, amelyekkel a WEF közösen együttműködve készíti el a Versenyképességi Jelentést. A kérdőív 14 nagyobb fejezetben foglalja össze a kérdéseket, és az alábbi struktúrában kérdez rá az adott ország versenyképességi helyzetére: 1. a vállalat bemutatása,¹² 2. a gazdaság általános megítélése, 3. kormányzat és állami intézmények, 4. infrastruktúra, 5. innováció és technológia, 6. pénzügyi környezet, 7. külkereskedelem és beruházási intenzitás, 8. a hazai verseny jellege, 9. a vállalatok működési hatékonysága és stratégiája, 10. oktatás és humán tőke, 11. korrupció, etika és társadalmi felelősségvállalás, 12. utazás és turizmus, 13. környezet, 14. egészség. A legtöbb kérdést egytől hétig terjedő skálán kell osztályozni. A partnerintézmények, egyetemek, szakmai szervezetek segítséget nyújtanak abban, hogy a rendelkezésre álló információk ne torzítsanak, és a valóságnak megfelelő adatok kerüljenek a WEF adatbázisába. A primer kutatás nemcsak kérdőíves megkeresésen keresztül zajlik, hanem interjúk, üzleti vezetők telefonos megkeresése, levelezés és online kérdőívek formájában is. A jelentésben országokra bontva találjuk meg a kulcsindikátorok adatait, vagyis a népességre és a GDP-re vonatkozó adatokat, a GCI 12 indikátorát (pillérét), a bennük elért eredményeket, a legproblémásabb területeket – amelyek a versenyképesség és a hatékony üzleti tevékenység útjában állhatnak – végül a GCI 12 pillérének részletes lebontását. Az utóbbiban láthatjuk, hogy az egyes pilléreket milyen további tényezők határozzák meg. (WEF, 2012: 1–525.)

⁵ *Kulcs tényezők a tényezővezérelt gazdaságok számára.*

⁶ *Kulcs tényezők a hatékonyságvezérelt gazdaságok számára.*

⁷ *Kulcs tényezők az innovációvezérelt gazdaságok számára.*

⁸ *United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.*

⁹ *International Monetary Fund.*

¹⁰ *World Health Organization.*

¹¹ *Corruption Perception Index.*

¹² *Jellemzően üzleti vezetőket keresnek meg a kérdőív kitöltésével.*

A jelentés adataiból kiderül, hogy Magyarország alig tíz év alatt igen jelentős versenyképességi visszaesést volt kénytelen elszenvedni. Amíg 2001-ben még sokkal előnyösebb helyzetben voltunk, mint például a csehek, a lengyelek, a szlovének és a szlovákok, addig 2012-re már csak a szlovák gazdaság versenyképessége gyengébb, mint a magyaroké. A World Economic Forum jelentése újfent megvilágítja számunkra, hogy miért is kell napjainkban hangsúlyosan foglalkozni a versenyképesség kérdésével. Az 1. táblázat utolsó három sora a versenyképességi helyezések közötti különbségek változását mutatják két ország vonatkozásában. Az első GAP Ausztria és Magyarország egymáshoz viszonyított versenyképességi helyzetét mutatja. A két ország között jelentősen növekedett a különbség. A második GAP Ausztria és Lengyelország helyezéseit hasonlítja össze. A különbség itt nem változott látványosan. A harmadik GAP Magyarország és Lengyelország versenyképességi helyzetét vizsgálja, és azt a megállapítást tehetjük, hogy 2007-ig előnyösebb helyzetben voltunk, mint a lengyelek, majd ezt követően jelentős versenyképességi hátrányba kerültünk. A különbségek változása azt mutatja, hogy bizonyos országok képesek megtenni azokat a lépéseket, amelyekkel a gazdaság működése versenyképessé tehető, mások viszont lemaradnak, vagy visszaesnek a versenyben.

1. táblázat

A WEF VERSENYKÉPESSÉGI HELYZÉSEI NÉHÁNY ORSZÁG VONATKOZÁSÁBAN (2001–2012)

WEF	Helyezés/évek											
Ország	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ausztria	13	18	17	17	15	17	15	14	17	18	19	16
Csehország	35	40	39	40	29	29	33	33	31	36	38	39
Lengyelország	41	51	45	60	43	48	51	53	46	39	41	41
Szlovénia	32	28	31	33	30	33	39	42	37	45	57	56
Szlovákia	39	49	43	43	36	37	41	46	47	60	69	71
Finnország	1	2	1	1	2	2	6	6	6	7	4	3
Magyarország	26	29	33	39	35	41	47	62	58	52	48	60
<i>összes ország</i>	75	102	102	104	117	125	131	134	134	139	142	144
<i>GAP (AU-MO)</i>	-13	-11	-16	-22	-20	-24	-32	-48	-41	-34	-29	-44
<i>GAP (AU-LE)</i>	-28	-33	-28	-43	-28	-31	-36	-39	-29	-21	-22	-25
<i>GAP (LE-MO)</i>	15	22	12	21	8	7	4	-9	-12	-13	-7	-19

Forrás: a World Economic Forum adatai alapján saját szerkesztés.

A WEF a Versenyképességi Jelentésében – az IMF-hez hasonlóan – csoportokba sorolja az egyes országokat aszerint, hogy a gazdaság fejlesztésénél mely tényezők játszanak kulcsszerepet. Ennek alapján 5 csoportot határoz meg, amelyek között ott szerepel a tényezővezérelt, hatékonyságvezérelt és innováció-vezérelt országok csoportja, illetve az ezek között meghúzódó átmeneti csoportok. A WEF kiemeli, hogy a legfejlettebb nemzetek az innovációvezérelt gazdaságok csoportjába tartoznak, mert azok innovációban, technológiai felkészültségben, munkaerő-piaci hatékonyságban sokkal előrébb tartanak, mint a többi nemzetgazdaság. Ez egyben arra is utal, hogy milyen eszközökkel kellene ma helytállnia az országoknak a nemzetközi versenyben. Magyarország a WEF besorolása szerint a

hatékonyság-, és az innovációvezérelt gazdaságok között helyezkedik el, olyan országokkal egyetemben, mint Argentína, Barbados, Brazília, Chile, Horvátország, Észtország, Litvánia, Libanon, Lettország, Mexikó, Omán, Lengyelország, Oroszország, Szlovákia, Trinidad és Tobago, Törökország, Uruguay. Csak érdekességképpen említeném meg, hogy az innovatív országok között szerepel Szlovénia, Málta, vagy Puerto Rico is. (Uo.)

AZ IMD MÓDSZERTANA

Az IMD, vagyis az International Institute for Management Development 1989 óta megszakítás nélkül publikálja a World Competitiveness Yearbook-ot. Ebben a WEF jelentéséhez hasonlóan az országokat meghatározott tényezők alapján vizsgálják, és rangsorolják őket a versenyképességüknek megfelelően. Az IMD több mint 300 kritérium alapján rangsorolja az országokat és a vállalataikat aszerint, hogy hogyan képesek menedzselni képességeiket a versenyképesebb működés érdekében. Az évkönyv kiemeli, hogy a nemzetek versenyképességének értelmezését nem szabad csupán a GDP-re vagy a termelékenységre redukálni, ezért a politikai, a kulturális és a szociális dimenziókat is vizsgálja. Az IMD azonosított és elnevezett négy alapvető erőt, amelyek alakíthatják a nemzetgazdaság versenyképességi környezetét. Ez a négy erő a következő: 1. vonzóerő vagy agresszivitás, 2. közelség vagy globalitás, 3. erőforrások vagy eljárások, 4. kockázatvállalás vagy társadalmi kohézió. Az első dimenzió aszerint különbözteti meg az országokat, hogy azok a külföldi tőkeberuházások befogadói vagy kezdeményezői. A közelség a helyi vállalatokhoz közeli gazdaságot jelenti, míg a globalitás a nagy nemzetközi cégek jelenlétére utal. Az erőforrások és eszközök adottságok az országok számára. Az eljárások viszont olyan folyamatokat, transzformációs képességeket jelentenek, amelyek fejleszthetők. A versenyképességet az is meghatározza, hogy az egyes országok mely tényezőkre támaszkodnak leginkább. Az eljárásokra támaszkodó országok rendszerint versenyképesebbek, mint az erőforrással versenyző nemzetgazdaságok. A 4. erőnél a domináns társadalmi értékekre is felhívja a figyelmet az IMD. A nemzetgazdaságok nemcsak termékeikkel, szolgáltatásaikkal versenyeznek, hanem oktatási és értékrendszerükkel is. Ahogy az országok fejlődnek, úgy változnak az értékeik is. Az IMD 4 alapvető pillér mentén értékeli a versenyképességet, amelyek további 20 tényezőre bonthatók.¹³ Az IMD Versenyképességkutató Központja azt elemzi, hogy hogyan tud a nemzetgazdaság létrehozni és fenntartani olyan környezetet, amelyben a vállalkozások versenyezhetnek. A 20 tényező további kritériumokból áll, amelyeknek száma meghaladja a 300-at. A végső sorrend megállapításába a kemény kritériumok¹⁴ 2/3-os, míg a kérdőívbeli származó eredmények 1/3-os súllyal számítanak be. A WEF-hez hasonlóan az IMD is több forrásból szerzi be a tanulmány elkészítéséhez szükséges információkat. 2012-ben 59 országból 4210 kérdőívet sikerült összegyűjteni. A kérdéseket egytől hatig terjedő skálán kell értékelni, amelyek egy másik skálára kerülnek átkonvertálásra (0–10). Ezekből, illetőleg a már rendelkezésre álló adatokból készítik el a rangsort. A rangsor megállapításához a 4 alappillér a következő számú kritériumokkal rendelkezik. Gazdasági teljesítmény: 78 kritérium, kormányzati hatékonyság: 70 kritérium, üzleti hatékonyság: 67 kritérium, infrastruktúra: 114 kritérium. Az összeállított kritériumokból átlagot és szórásokat számolnak, vagyis standardizált értékeket képeznek, és ezeket felhasználva készítene rangsort az összes kritériumra.

¹³ *Gazdasági teljesítmény: belföldi gazdaság, külkereskedelem, nemzetközi beruházások, foglalkoztatottság, árak; kormányzati hatékonyság: közpénzek, fiskális politika, intézményrendszer, a gazdaság szabályozottsága, társadalmi szerkezet; a gazdálkodás hatékonysága: termelékenység, munkaerőpiac, finanszírozás, menedzsment gyakorlat, attitűdök és értékek; infrastruktúra: alapinfrastruktúra, technológiai infrastruktúra, tudományos infrastruktúra, egészség és környezet, oktatás*

¹⁴ *Főképp gazdasági paraméterek, mutatók.*

Az IMD üzleti definíciója szerint a nemzetgazdaságok versenyképessége azt fejezi ki, hogy a nemzet miként teremti meg és tartja fenn azt a környezetet, amely megerősíti a vállalatok versenyképességét. A nemzetgazdasági versenyképesség lényege, hogy olyan politikákra kell összpontosítani, amelyek a vállalatok magatartására ható környezetet formálják. Az IMD szerint a nemzetgazdaságok versenyképessége a közgazdasági elméletek tárgykörébe tartozik, így azokat a tényezőket és politikákat elemzi, amelyek egy országnak azon képességét formálják, amelyekkel vállalatai számára magasabb szintű értékteremtést, állampolgárainak pedig nagyobb jólétet biztosító környezetet hoz létre és tart fenn. Az IMD kisebb számú országot elemez, és teljesen független a World Economic Forumtól, mégis ugyanúgy ítélik meg az országok versenyképességi helyzetét. Erre legkiválóbb példát hazánk szolgáltatja, amely az IMD listáin sem ér el előkelő pozíciókat. A 2. táblázat utolsó három sora összehasonlíja a versenyképességi helyezések különbségeit két országra vonatkoztatva. Az első GAP alapján látható, hogy Magyarország versenyképessége romlott Ausztriához képest, s ugyanezre az eredményre jutott a World Economic Forum is. A második GAP szerint Lengyelország versenyképessége erősödött Ausztriához képest, ugyanezt a World Economic Forum is részben alátámasztotta, míg a harmadik GAP szerint Magyarország kezdetben versenyképesebb volt, majd 2012-re jelentős hátrányba került Lengyelországhoz képest. Ezt a World Economic Forum is egyértelműen alátámasztotta.¹⁵

2. táblázat

AZ IMD VERSENYKÉPESSÉGI HELYZÉSEI NÉHÁNY ORSZÁG VONATKOZÁSÁBAN (2001–2012)

IMD	Helyezés/Évek											
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ország												
Ausztria	14	13	14	13	17	13	11	14	16	14	18	21
Csehország	35	29	35	43	36	31	32	28	29	29	30	33
Lengyelország	47	45	55	57	57	58	52	44	44	32	34	34
Szlovénia	39	38	40	45	52	45	40	32	32	52	51	51
Szlovákia	37	37	46	40	40	39	34	30	33	49	48	47
Finnország	3	2	3	8	6	10	17	15	9	19	15	17
Magyarország	27	28	34	42	37	41	35	38	45	42	47	45
<i>összes ország</i>	49	49	59	60	60	61	55	55	57	58	59	59
<i>GAP (AU-MO)</i>	-13	-15	-20	-29	-20	-28	-24	-24	-29	-28	-29	-24
<i>GAP (AU-LE)</i>	-33	-32	-41	-44	-40	-45	-41	-30	-28	-18	-16	-13
<i>GAP (LE-MO)</i>	20	17	21	15	20	17	17	6	-1	-10	-13	-11

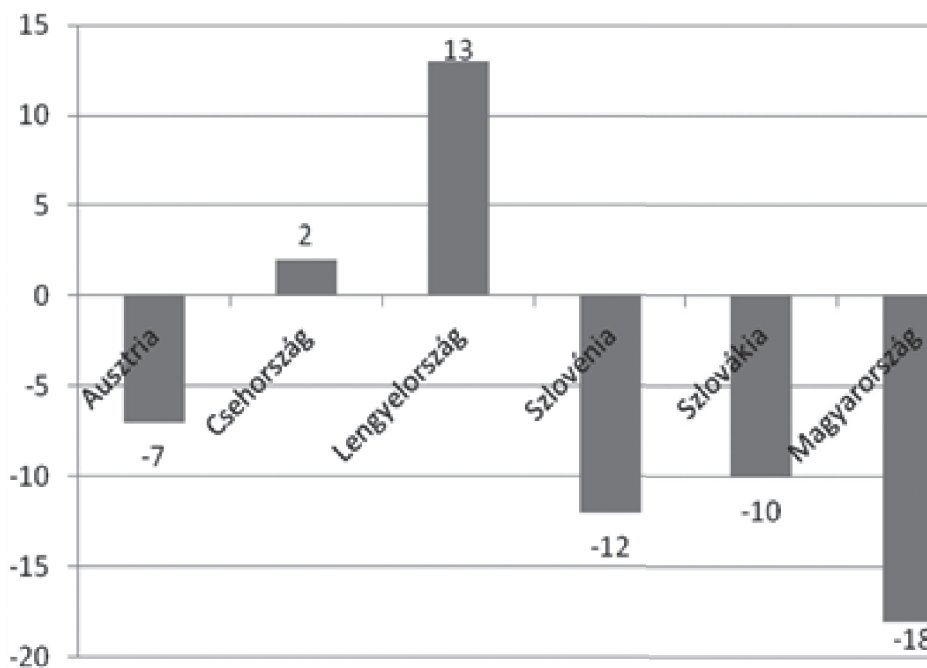
Forrás: az Institute for Management Development adatai alapján saját szerkesztés.

¹⁵ A World Economic Forum The Global Competitiveness Report, Genf, valamint az IMD Global Competitiveness Yearbook, Lausanne 2001–2012 között megjelent tanulmányai alapján.

Az IMD Global Competitiveness Yearbook adatait kigyűjtve – a közép-kelet-európai országokra – látható, hogy 2001-től 2012-ig a régió országai közül Magyarország tudja felmutatni a legnagyobb versenyképességi visszaesést. Az ábrán nem tüntettem fel Romániát, mivel az ország nem szerepel a 2001-es IMD-jelentésben.

A versenyképesség csökkenésének legfontosabb okait a 4 pillérben bekövetkezett változás iránya adja. 2007-ig visszamenőleg álltak rendelkezésemre az adatok. Ebből látható, hogy a 4 pillér mindegyikében gyengébben teljesített a magyar gazdaság 2011-ben, mint tette azt 4 évvel korábban. A 4 pillér együttes gyengülése nem meglepő módon okozza a magyar versenyképesség gyengülését. A legnagyobb mértékben a kormányzati teljesítmény és az üzleti hatékonyság romlása magyarázza a hazai versenyképesség gyengébb szintjét. 2012-re két helyet előreléptünk ezen a listán. A legnagyobb mértékű javulás a főleg makrogazdasági indikátorok 2011. évi alakulását mérő gazdasági teljesítmény részindexben következett be, ahol Magyarország a tavalyi 44. helyezéshez képest 9 pozíciót javítva a 35. helyre lépett elő. A javulás a részindexen belül a külgazdasági teljesítmény javulásának (a külkereskedelmi mérleg és a folyó fizetési mérleg javulásának), a növekvő működő tőkebeáramlásnak és exportnak, valamint az infláció tavalyi jelentős csökkenésének köszönhető.

2. ábra
A VERSENYKÉPESSÉGI ÁTRENDZŐDÉS KÖZÉP-KELET-EURÓPÁBAN (2001–2011)

Forrás: az IMD adatai alapján saját szerkesztés.

2012-re kisebb mértékben változott a kormányzati hatékonyság megítélése is. Ebben a pillérben az 59 országból egy helyet javítva, az 51. pozíciót sikerült elérni. A javulás okaként az államháztartás helyzetét (kötségvetési többlet 2011-ben) és a munkaerő-piaci szabályozás hatékonyságjavulását jelölték meg. A versenyképesség 2012-ben vállalati szinten sem javult látványosan, hiszen az üzleti hatékonyság pillérben elért 1. helyezésmi javulás (2011-ben 50 hely) korántsem nevezhető kiemelkedőnek. A pillérben bekövetkezett változást leginkább vállalatvezetési gyakorlat fejlődésével és kis mértékben a társadalmi értékek, attitűdök jelentőségének emelkedésével hozták összefüggésbe az IMD szakemberei. Az infrastruktúra kapcsán nem történt 2012-ben változás, így ebben a pillérben továbbra is a 35. helyet foglaljuk el (IMD, 2011–2012; Nemzetgazdasági Minisztérium, 2012).

3. táblázat

MAGYARORSZÁG TELJESÍTMÉNYE AZ IMD VERSENYKÉPESSÉGI PILLÉREIBEN (2001–2011)

	2007	2008	2009	2010	2011
Kormányzati teljesítmény	40	47	50	51	52
Gazdasági teljesítmény	38	39	33	40	44
Üzleti hatékonyság	41	45	52	47	50
Infrastruktúra	25	27	33	35	35

Forrás: IMD (2011) adatai alapján saját szerkesztés.

ÖSSZEFOGLALÁS

Az IMD és a WEF eredményei arra utalnak, hogy bizonyos országok képesek versenyelőnyt teremteni, képesek felismerni a versenyképesség forrásait másokkal szemben, és sikerült a válságra is megfelelő reakciót adniuk.

A gazdasági válságok után csak azok az országok indulhatnak meg a fejlődésben, amelyek jelentős szerkezetváltást valósítanak meg. Magyarországnak nincs esélye a fejlődésre akkor, ha a meglévő szerkezetben próbálja bővíteni a gazdaságát. (Csath, 2011: 1–165.)

Magyarország gazdaságának működését új alapokra kell helyezni, hogy megkezdődhessen a felzárkózás, ehhez azonban valamennyi gazdasági szereplő, valamennyi szektor teljesítményében érezhető javulásra van szükség. A versenyképességi lemaradás érezhető és látványos, így elkerülhetetlen, hogy ezzel a témával kiemelten foglalkozunk. Nem mindegy a nemzetgazdaság és társadalom további fejlődése szempontjából, hogy mivel kívánunk versenyezni a jövőben!

A fejlett világ már teljesen más iparágakra és tevékenységekre támaszkodik, egyre inkább az élelmiszergazdaság, a tudásgazdaság és az egészséggazdaság kerül a figyelem középpontjába. Ilyen módon felértékelődik a víz, a föld, a képzett és kreatív ember, az egészséges környezet megléte az adott országban. A vezető versenypozícióba kerülés nem elérhetetlen álom egy kisebb ország számára sem, csak jól kell megválasztani a fejlesztési célokat, a versenyterepet, és az erőforrásokat ezekre a területekre kell összpontosítani. Magyarországnak az első és a harmadik területen lenne esélye a versenyképesség növelésére. (Csath, 2011: 1–165.)

Felhasznált irodalom

Csath Magdolna (2010a): *A GDP mindent figyelembe vesz, csak azt nem, ami az életben igazán fontos.* Magyar Nemzet archívum, szeptember 16.

Csath Magdolna (2010b): *Versenyképesség-menedzsment.* Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó.

Csath Magdolna (2011): *Kiművelt emberfők nélkül?* Budapest, Kairosz Kiadó.

IMD (2012): *The World Competitiveness Yearbook.* Lausanne.

Nemzetgazdasági Minisztérium (2011): *Versenyképességi helyzetértékelés a nemzetközi versenyképességi rangsorok alapján.* Budapest, 2011. február, 3–6.

WEF (2012): *The Global Competitiveness Report 2001–2012.* Genf.

World Business Council for Sustainable Development (2010): The Vision 2050 Report. Brüsszel.

Zsolnai László (2011): *A materialista menedzsment válsága. Előadás.* BCE Gazdaságtudományi Központ, Kutatási Fórum, 2011. október 21.

